

Nr 30.

Af herrar **Sommelius och Christiernson**, om anslag till Hälsingborgs högre handelsinstitut.

Riksdagen bestämde förra året, att till understöd åt Hälsingborgs högre handelsinstitut skulle för läsåret 1911—1912 af det öfverskott, som kunde uppstå å 1911 och 1912 årens understödsmedel till de tre öfriga jämväl under statens kontroll stående högre handelsinstituten, nämligen instituten i Göteborg, Stockholm och Malmö, utgå ett belopp af högst 3,000 kronor. Å 1911 års statsanslag har emellertid intet öfverskott uppstått, då vid den af Kungl. Maj:t den 10 november beslutade fördelningen af anslaget behållningen å detsamma afsatts att betäcka s. k. brist vid de två förstnämnda instituten, hvarigenom något belopp ej kommit Hälsingborgs högre handelsinstitut till godo. Enligt kungl. kommerskollegii utredning kan redan nu beräknas, att icke heller å 1912 års anslag något öfverskott skall uppstå, hvadan Hälsingborgs högre handelsinstitut faktiskt icke kommer i åtnjutande af det understöd, som Riksdagen genom sitt ofvannämnda beslut afsåg att lämna.

Redan läsåret 1908—1909 hade Hälsingborgs högre handelsinstitut nått ungefär den utveckling, på hvilken de af staten understödda instituten i Stockholm och Malmö befunno sig vid tiden för sina första ansökningar om statsunderstöd, hvilka ledde till åsyftadt resultat. Sedan dess har det jämnt och säkert utvecklats. Läsåret 1908—1909 hade det 33, 1909—1910 40, 1910—1911 43 och har innevarande läsår 46 elever, eller 9 mera än institutet i Malmö. Såväl statens inspektör för handelsundervisningen som i anslutning till hans åsikt kungl. kommerskollegium och förre finansministern ha ansett ett elevantal af endast inemot 30 som ett kriterium på att en tvåklassig skola af ett högre handelsinstituts typ fyller ett verkligt behof.

Realskoleabiturienternas talrikhet vid det allmänna läroverket i Hälsingborg är också belysande för betydelsen och behofvet af det högre handelsinstitutet därstädes. De högre handelsinstituten rekryteras nu

Bihang till Riksdagens protokoll 1912. 4 saml. 12 häft. (Nr 30—32.)

mera hufvudsakligen eller nästan uteslutande af lärjungar med realskoleexamenskompetens, hvilken af handelsundervisningskommittén är föreslagen som formlig fordran för inträde vid tvåklassigt handelsgymnasium. Under de sistförflutna 4 läsåren har Hälsingborgs allmänna läroverk två läsår haft det näst största och två läsår det största antalet realskoleabiturienter af rikets samtliga högre läroverk, realskolor, samskolor och mellanskolor. Förliden hösttermin 1911 var antalet lärjungar i 6:e klassen, realskolans afgangsklass, vid Hälsingborgs allmänna läroverk återigen större än vid något annat läroverk. Det utgjorde nämligen 39, under det att det därnäst största antalet, vid Norrköpings högre allmänna läroverk, var 28. Malmö högre allmänna läroverk och realskolan i Malmö hade förra terminen *sammanlagdt* 26 lärjungar i denna klass.

Genom sin verksamhet, sitt ständigt stigande lärjungeantal och det intresse Hälsingborgs högre handelsinstitut väckt i vida kretsar, icke då att förglömma Riksdagens förra året fattade beslut om understöd under vissa förutsättningar åt institutet, har man alla skäl förmoda, att detta högre handelsinstitut fyller ett starkt behof på den merkantila utbildningens område. Redan detta, att institutet kunnat under en följd af år hållas uppe utan det annars för all grundläggande undervisning nödvändiga och gifna statsunderstödet, bör visa, hur förtjänt af sedvanligt statsbidrag institutet i fråga verkligen är. Det ekonomiska underlag, som institutet hittills haft att tacka för sitt fortbestånd, kommunal och enskild offervillighet, hotar dessutom nu att försvinna, om statsunderstöd icke kan erhållas. Man kan nämligen icke begära, att dessa här nämnda bidragsgifvare, om staten af oförklarlig anledning undandrager sitt stöd, skola kunna fortsätta att lämna bidrag för att uppehålla institutet. Då emellertid Riksdagen genom sitt beslut 1911 ansett dess verksamhet vara nyttig, våga vi åter påkalla statsmakternas uppmärksamhet för beviljande af ett mindre understöd. Och då Hälsingborgs högre handelsinstitut såväl i afseende på organisation och undervisning som med hänsyn till lärjungarnes statskompetens står fullt i jämbredd med de öfriga af staten understödda instituten; då statens egen inspektör, som vid icke mindre än 8 olika tillfällen inspekterat detsamma, städse på bästa sätt vitsordat dess verksamhet, kan det icke anses billigt, att det fortfarande, såsom skett under flera år, skall ensamt bland de under statens inseende stående instituten lämnas utan understöd af staten.

Vi hemställa därför,

att Riksdagen måtte besluta, dels att Hälsingborgs högre handelsinstitut skall äga rätt att för läsåret 1911—1912 uppbära statsanslag med 2,000 kronor och för läsåret 1912—1913 med 3,000 kronor, under förutsättning att stadsfullmäktige i Hälsingborg till institutet lämna årligt understöd till minst samma belopp som hittills samt på de villkor i öfrigt, som Kungl. Maj:t kan finna skäligt bestämma; samt

dels att Riksdagen med anledning häraf måtte på extra stat för år 1913 anvisa 5,000 kronor, hvarigenom anslaget till handelsundervisningen höjes från 42,000 till 47,000 kronor.

Stockholm den 24 januari 1912.

Malte Sommelius.

A. J. Christiernson.

Nr 31.

Af herr **Sandler**, om förhöjdt anslag till vissa kvinnliga folkhögskolekurser.

I Kungl. Maj:ts proposition om höjning af anslaget å ordinarie stat till folkhögskolorna föreslås bland annat, att anslaget till kvinnlig folkhögskola, som pågår minst 12 veckor, skall höjas från nuvarande högst 1,800 kronor till högst 2,700 kronor, samt anslaget till kvinnlig kurs, som pågår samtidigt med manlig folkhögskola under minst 20 veckor med särskild undervisning i de ämnen, där så erfordras, höjas från nuvarande högst 1,000 kronor till likaledes högst 2,700 kronor.

Styrelsen för svenska folkhögskolans lärarförening hade i sin till Kungl. Maj:t ingifna skrifvelse anhållit, att af statsmedel måtte kunna tilldelas kvinnlig folkhögskola, som pågår omkring 12 veckor, högst 2,700 kronor samt kvinnlig folkhögskola, som pågår samtidigt med manlig under minst 20 veckor med väsentligen skild undervisning, högst 3,500 kronor.